

اسحق ارزانی

گروه اقتصادی عبر اساس برنامه اعلام‌شده، سیدابراهیم ربیسی، رئیس‌جمهور ایران برای شرکت در نشست‌اضطراری سران سازمان همکاری‌اسلامی در ریاض، آن‌هم با محوریت تحولات سرزمین‌های اشغالی به عربستان‌سعودی سفر کرده؛ سفری که از جنبه‌های مختلف، دارای اهمیت راهبردی است. رئیس‌ی در شرایطی به عربستان سفر کرده است که این نخستین سفر رئیس‌جمهور ایران به ریاض، پس‌از ۱۱ سال به‌حساب می‌آید. اگرچه بررسی تحولات در سرزمین‌های اشغالی دستورکار اصلی نشست اضطراری سران سازمان همکاری اسلامی است، اما به‌نظر می‌رسد این سفر از جنبه تقویت مناسبات دو‌جانبه تهران و ریاض نیز از اهمیت راهبردی برخوردار خواهد بود.

در این گزارش به وضعیت اقتصادعربستان سعودی و فراز و فرود تجاری با ایران پرداخته ایم. **جزئیاتی از چشم‌انداز ۲۰۳۰عربستان**

عربستان سعودی مهمترین کشور نفتی، مهمترین رقیب منطقه‌ای ایران و مهمترین عضو شورای همکاری خلیج فارس است. این کشور در سال‌های اخیر به‌رحان جانشینی پیچیده‌ای را از سر گذرانده و اهداف بلندپروازانه‌ای برای نقش آفرینی در قرن ۲۱ در چشم‌انداز ۲۰۳۰ تعریف کرده است. بر مبنای چشم‌انداز ۲۰۳۰، عربستان دیپلماسی اقتصادی جدیدی را طراحی کرده و به تدریج در حال اجرای آن است. بنابراین شناخت دیپلماسی اقتصادی عربستان به عنوان مهمترین رقیب ایران و کشوری که ممکن است قدرت فزاینده‌ی یافتن مذاکرات ایران با آن، به بازاری مهم در محیط همسایگی بدل شود ضرورت دارد.

چشم‌انداز ۲۰۳۰ در سال ۲۰۱۶ تصویب شد و به رویکرد کلان اقتصادی عربستان شکل داده؛ این سند همچنان مبنای سیاست‌گذاری‌های کلان دیپلماسی اقتصادی عربستان است. این سند در واقع یک طرح استراتژیک بلندپروازانه است که برای مدرن سازی و تنوع بخشیدن به اقتصاد عربستان، عمدتاً از طریق کاهش وابستگی به نفت، توسعه منابع درآمدی جایگزین و افزایش مشارکت بخش خصوصی در اقتصاد طراحی شده‌است. افزون بر این بهبود کارآمدی نهاد دولت و تبدیل جامعه سعودی به جامعه مدرن و فراگیر تر از دیگر اهداف این چشم‌انداز است. البته شورای همکاری خلیج فارس همچنان در کانون دیپلماسی اقتصادی عربستان قرار دارد و این کشور در مسیر شورای همکاری مذاکرات آزادسازی تجاری را به پیش می‌برد.

در حوزه سرمایه‌گذاری نیز عربستان کوشیده تا اصلاحات

اقتصادی

فراز و فرود روابط اقتصادی ایران و عربستان؛ اقتصاد زیر سایه سیاست!

■ **رئیس‌جمهور ایران به عربستان سعودی سفر کرد؛ گرچه یک این سفر سیاسی است اما با توجه به استقبال طرفین از بهبود تعاملات تجاری، به نظر می‌رسد این سفر می‌تواند نقطه شروع خوبی برای تحولات باشد.**

عربستان یکی از بزرگترین دارندگان ذخایر نفتی و صادرکنندگان نفت خام در دنیاست که طبق برخی از گزارش‌هایش از ۷۰درصدصادرات این کشور را نفت تشکیل می‌دهد.بر همین اساس طبق آمار رسمی، ارزش صادرات نفت عربستان در سال ۲۰۲۲ معادل ۳۳۰میلیارد دلار بوده که از سال ۲۰۱۲ بی سابقه است.نکته قابل توجه آنکه عربستان در سال ۲۰۲۲ به واسطه افزایش بهای نفت

و نیز افزایش صادرات این محصول، توانست مازاد تجاری به میزان ۲۲۲ میلیارد ریالت کند که نسبت به سال قبل ۸۰درصدافزایش داشت.

روابط تجاری عربستان بر اساس آمار رسمی، در سال ۲۰۲۲صادرات غیرنفتی این کشور حدود ۸۴میلیارد دلار بوده که بیشترین میزان در ۱۲ سال گذشته

میلیارد دلار واردات از جهان داشته که عمده محصولات وارداتی این کشور را مواد و محصولات شیمیایی، محصولات دارویی و تجهیزات پزشکی، فلزات، مواد غذایی، غلات و محصولات ساخته شده صنعتی و مصرفی تشکیل می‌دهند. این در حالی است چین بزرگ‌ترین شریک و تقاضا مناسبی دارند اما به همان نسبت قیمت‌هاصعودی شده و گویا تولیدکننده به دنبال سود مورد انتظار در نیمه اول سال خود، قرار است آن را در ایزین بازه زمانی که بازار تقاضا افزایش یافته کسب کند. افزایش قیمت محصولات متناسب با سطح درآمد جامعه نبوده از این رو بازار تقاضا در برخی اقلام ریزش ۳۰ تا ۵۰درصدی داشته است. هزینه مسکن، خانوار ایرانی

میزان صادرات مربوط به سال ۱۳۸۷ با ۳۸۷میلیون دلار و بیشترین میزان واردات مربوط به سال ۱۳۸۵ به میزان ۵۹۶میلیون دلار و بیشترین حجم تجارت خارجی مربوط به سال ۱۳۸۵ به میزان ۹۵۰میلیون دلار بوده است.

بازارهای پربازنده برای تاجران ایرانی

بررسی‌ها نشان می‌دهد که اقلام عمده وارداتی عربستان شامل ماشین‌آلات، تجهیزات مکانیکی و برقی، کشتنی و قایق، سازه‌های دریایی، دارو، آهن، فولاد، سوخت معدنی و روغن‌های معدنی، تجهیزات پزشکی، تجهیزات عکاسی و فیلمبرداری، سنگ‌هاوموادپلاستیکی است.با توجه به اینکه ایران در برخی از اینن اقلام به ویژه حوزه معدنی، فولادی و دارویی ظرفیت صادراتی دارد و عربستان نیز به دنبال توسعه زیرساخت‌های صنعتی و فناوری خود است و به نظر می‌رسد اهمیت نفت برای این کشور کم‌رنگ شده، ایران می‌تواند از این فرصت به‌منظور فعال شدن بازرگانان و تولیدکنندگان ایرانی در بازارهای عربستان به‌عنوان یک بازار جدید استفاده کند.

همچنین کیوان کاشفی، عضو هیأت‌رئیسه اتاق ایران از ظرفیت تراز تجاری ۳۰۰میلیارد دلاری عربستان یاد کرد که می‌تواند طی سال‌های آتی بازار حداقل دو، تا سه میلیارد دلاری را پیش روی ایران قرار دهد.

به گفته کاشفی، دو کشور در زمینه‌های مختلف نفت، گاز، پتروشیمی، دانش‌نیایان و … زمینه همکاری فراوانی دارند و باید از این ظرفیت‌ها استفاده کرد.

اثرات بهبود روابط تجاری با عربستان با توجه به‌اینکه اغلب کشورهای عربی به ویژه کشورهای حاشیه خلیج فارس به نوعی از سیاست‌های عربستان تبعیت می‌کنند احیای روابط تجاری ایران و عربستان تأثیر قابل توجهی در ملاحظات این منطقه از جهان دارد.بعیجی ال اسحاق، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق در این ارتباط می‌گوید: احیای روابط

ایران و عربستان را در حوزه تجارت باید از دو منظر بررسی کرد. یک بحث روابط مستقیم ما با عربستان است که ۷سال‌روابط تجاری دو کشور را متوقف کرده بود و رفت و آمدها به حداقل رسیده بود اما با شرایط پیش آمده موجود روابط تجاری بین دو کشور بهبود می‌یابد. وی افزود: نکته دوم این‌که عربستان در منطقه کشوری سابقه دار و با نفوذ است و دارای امکانات نفتی و غیرنفتی است. از طرفی ارتباط تأثیرگذار عربستان با کشورهای منطقه نیز بسیار مهم است.

به گفته ال اسحاق، اثرات جانبی حسن روابط ایران با عربستان در صورت ایجاد، روی منطقه زیاد است یعنی ارتباطی که بین کشورهای عربی با عربستان وجود دارد می‌تواند ارتباطات، تسهیلات و رفت و آمدها را ملزم کرده تا حتی از بسیاری از مایحتاج روزانه خود کم کرده تا بتواند سایر بخش‌ها را پوشش دهد. تحریم، کیفیت نامناسب برای بازار جهانی و … سبب شده تا این کالاها فرصت صادراتی کمی داشته باشند از این رو کم‌کم شاهد خروج تولیدکنندگان متوسط از میدان رقابت می‌شویم و فقط تولیدکنندگان بزرگ فعالیت خواهند داشت. تن ماهی و انواع لبنیات از جمله

را برای ایران بهبود ببخشد و به بهبود روابط تجاری و نقل و انتقالات مالی ایران در منطقه کمک کند. به‌ویژه شرایط نقل و انتقالات ارزی و کالایی بهتر خواهد شد.

ورود درهم به ایران

نکته قابل توجه دیگر آنکه، توافق دو‌باره ایران و عربستان بر گسترش تجارت با امارات متحده عربی هم تأثیرگذار است و با افزایش مبادلات با این کشور، نه‌تنها بر صادرات به کشورهای ثالث به ایران کمک می‌کند، بلکه ورود درهم به کشور بر نرخ ارز تأثیرگذار است و می‌تواند در کاهش آن مؤثر باشد.

سرمایه‌گذاری عربستان در ایران؟
۲۴ اسفند ۱۴۰۱ «محمد الجدعان» وزیر دارایی عربستان اعلام کرد که «بعد از دستیابی به توافق میان رض و تهران، ممکن است روند سرمایه‌گذاری عربستان در ایران بسیار سریع انجام شود. فرصت‌های سرمایه‌گذاری زیادی برای عربستان در ایران وجود دارد.»در واکنش به این موضوع، احسان خاندوزی وزیر امور اقتصادی و دارایی دوم فروردین ماه ۱۴۰۲ در مصاحبه‌ای با خبرگزاری اسپوتنیک تأکید کرد که «دولت ما بر اساس سیاست همسایگی کاملاً آماده نوسازی روابط اقتصادی با

تمام کشورهای منطقه است و تحکیم روابط همسایگی را عامل قوی شدن منطقه می‌داند. ما به‌لحاظ فناوری‌های جدید مثل نانو و بیو می‌توانیم منبع صادرات و سرمایه‌گذاری باشیم. … زمینه همکاری فراوانی دارند و باید از این ظرفیت‌ها استفاده کرد.»

بخش خصوصی محور تعاملات دو کشور
در ادامه پس از بازدید یک هیأت تجاری از نمایشگاه دستاوردهای صادراتی ایران در اردیبهشت ماه، حضور فیصل بن فرحان وزیر امور خارجه عربستان سعودی در تهران در خرداد ماه و بازگشایی رسمی سفارت عربستان در تهران در مرداد ماه سال جاری، رفت و آمدها بسین ایران و عربستان به نوعی آغاز شد؛ به عنوان نمونه عبدالله بن سعود العنزی سفیر عربستان با حضور در اتاق اصناف ایران بر افزایش روابط دو کشور و البته پایدار بودن این روابط با محوریت بخش خصوصی تأکید کرد.

العنزی همچنین در ادامه در اتاق بازرگانی ایران نیز حضور یافت و از تلاش برای تشکیل شورای عالی تجار و بازرگانان ایران و عربستان خبر داد و اعلام کرد که این شورا دارای یک کمیته اجرایی خواهد بود. زیر نظر این شورای عالی همه روابط تجاری کشورهای منطقه نیز بسیار مهم است. به گفته ال اسحاق، اثرات جانبی حسن روابط ایران با عربستان در صورت ایجاد، روی منطقه زیاد است یعنی ارتباطی که بین کشورهای عربی با عربستان وجود دارد می‌تواند ارتباطات، تسهیلات و رفت و آمدها

کاهش تقاضا در بازار کالاهای اساسی بخاطر افزایش هزینه مسکن

هفته گذشته کاهش قیمت داشته و از کیلویی تقریباً ۱۵۰ هزار تومان به ۱۳۰ هزار تومان رسیده است. عرضه گوشت قرمز دولتی در فروشگاه‌های زنجیره‌ای ادامه دارد و قیمت هر بسته ۲ کیلویی ۶۳۲ هزار تومان بوده (کیلویی ۳۱۶ هزار تومان) و هر بسته یک کیلویی ۳۹۰ هزار تومان قیمت گذاری شده است. نرخ هر شانه تخم مرغ بین ۹۵ تا بیش از ۱۲۰ هزار تومان

آیا تخصیص کالابزرگ الکترونیک پاساژگر تأمین نیازمندی مواد غذایی خانوار ایرانی است؟

هفته گذشته قیمت گوشت مرغ با افزایش حدود ۵ درصدی از هر کیلو ۷۸ هزار تومان به ۸۳۸۰۰ تومان رسید که این نرخ در این هفته تغییری نداشت این در حالی است که قیمت متوسط این محصول هر کیلو ۷۳ هزار تومان است. البته گوشت چرخ کرده مرغ نسبت به

چگونگی همراهی کشور آذربایجان برای تکمیل کریدور شمال – جنوب

ما یک زمان حداکثر چهار ساله را برای این پروژه پیش‌بینی کردیم و برنامه می‌کنیم که امکان آن وجود داشته باشد.

اقتصاد کیش

روزانه

مشترک بازرگانی دو کشور را اندازی خواهد شد.از سوویی دیگر نیز طبق اعلام سازمان توسعه تجارت ایران برای تأسیس مرکز تجاری در کشور عربستان مجوز صادر شده که در شهر جده کار خود را آغاز کرده است.

وضعیت موافقت‌نامه‌ها
تنهاموافقت‌نامه تجاری منطقه‌ای که ایران و عربستان به‌طور مشترک در آن وجود هستند، موافقت‌نامه تجارت ترجیحی کشورهای سازمان کنفرانس اسلامی است که از سوی ایران به مرحله اجرایی و عملیاتی رسیده اما از سوی عربستان عملیاتی نشده است.

این در حالی است که عربستان عضو اتحادیه گمرکی شورای همکاری خلیج فارس و همچنین موافقت‌نامه تجارت آزاد اتحادیه کشورهای عربی است که ایران در این توافقات حضور ندارد.

نتیجه اینکه شورای همکاری خلیج فارس همچنان مهم‌ترین اولویت عربستان سعودی در دیپلماسی منطقه‌ای و بین‌المللی محسوب می‌شود و این کشور می‌کوشد ضمن حفظ نقش رهبری در این شورا، فرآیند گسترش ارتباط تجاری با کشورها را از طریق این شورا پیش برد.

تنظیم نقشه‌راه اقتصادی هماهنگ با نقشه‌راه سیاسی

بنابراین با توجه به تسلط دولت بر اقتصادهای دو کشور و پیشینه روابط، نقشه راه اقتصادی ضرورتاً باید هماهنگ با نقشه راه سیاسی بوده و به گونه‌ای طراحی شود که تضمین‌کننده پایداری همکاری‌های آینده دو کشور باشد.

از جمله زمینه‌ها و برنامه‌هایی که در میان‌مدت در روابط اقتصادی دو کشور قابل‌انتظار است می‌توان به توسعه صادرات کالا به عربستان در حوزه‌های مختلف از جمله محصولات کشاورزی، مواد غذایی، مواد و محصولات معدنی و فلزی، تجهیزات و ماشین‌آلات صنعتی تا میزان ۳۰۰ میلیون دلار در فاز اول، توسعه صادرات خدمات به خصوص در زمینه گردشگری، گردشگری سلامت، خدمات فنی مهندسی و فنسآوری ارتباطات و اطلاعات، همکاری‌های مشترک ترانزیت کالا جهت اتصال دو کشور به غرب آسیا، آفریقا و آسیای مرکزی، توسعه فعالیت‌های بخش خصوصی از طریق فعال کردن اتاق‌های بازرگانی و اتاق‌های مشترک و تبادل هیأت‌های تجاری، اعزام و بازگشت ایرانی‌ها به عربستان و پیشنهاد آغاز مذاکرات تجارت آزاد با شورای همکاری خلیج‌فارس به‌منظور تحکیم و تثبیت روابط اقتصادی دو کشور اشاره کرد. بنابراین با توجه به شرایط ذکر شده به نظر می‌رسد اگر ایران قصد افزایش درآمد می‌تواند از موقعیت عربستان

سعودی استفاده کند.

اقتصاد کیش

روزنامه

تماس: ۰۷۶ ۴۴۴۲۴۹۹۹

روزنامه اقتصاد کیش

تحریریه: ۰۹۳۴۷۶۸۵۸۴۱

واتساپ: ۰۹۳۴۷۶۸۰۷۱۴

اینستاگرام: @eghtesadkish

تلگرام: ۰۹۳۴۷۶۸۰۷۱۴